

SUOMEN KIELEN JA KULTTUURIN VALINTAKOE 2022

OSA 1: (0–50 p.)

Osa 1 perustuu koetta varten lukemiisi teksteihin. Tässä osassa mitataan kielitaidon lisäksi, miten osaat a) analysoida kaunokirjallista tekstiä, b) kirjoittaa loogisen ja hyvin argumentoidun tekstin ja c) vastata kysymyksiin etukäteen lukemiasi kielitieteeseen liittyvien artikkeleiden perusteella. Vastaa kaikkiin osan 1 tehtäviin kirjoittamalla kokonaisia virkkeitä ja yhtenäistä tekstiä (ei ranskalaisia viivoja).

Tehtävä 1.1 Kirjoitelma

Analysoi Tuuve Aron novellia *Kotiinpaluu*. Käsittele analyysissäsi seuraavia asioita:

- Millainen tunnelma novellissa on?
- Miten tunnelma on tekstiin rakennettu?
- Millaiset suhteet novellin henkilöihahmoilla on?
- Mistä novelli mielestäsi kertoo?

Laadi yhtenäinen teksti, jossa pohdit novellin sisältöä näiden kysymysten pohjalta. Sinun ei tarvitse käsitellä kysymyksiä tekstissäsi siinä järjestyksessä, jossa ne ovat. Kaikkia kysymyksiä ei myöskään tarvitse käsitellä yhtä paljon. Anna tekstillesi otsikko. Kirjoita noin 2500 merkkiä. Voit kirjoittaa enintään 3000 merkkiä. Tehtävästä voi saada 0–30 pistettä. Arvostelussa otetaan huomioon sekä tekstin kieli että sisältö.

Tehtävät 2.1, 2.2, 2.3 ja 2.4

Vastaa tehtävän 2 kysymyksiin Jenny Paanasen lektion *Yhteisymmärryksen rakentaminen monikulttuurisilla lääkärin vastaanotoilla* perusteella.

Tehtävä 2.1

Miten lääkäri Paanasen mukaan toimii, ettei vastaanotolla syntyisi kielellisiä ongelmatilanteita? Entä miten hän toimii, jos kielellisiä ongelmatilanteita syntyy? (0–5 p.)

Tehtävä 2.2

Jenny Paanasen lektiossa käytetään seuraavia käsitteitä, joiden merkityksen voi päätellä tekstistä. Määrittele käsitteet lyhyesti. (0–4 p.)

- a) vaihtoehtokysymys
- b) kielellisesti epäsymmetrinen vuorovaikutus
- c) minimipalaute

d) kehollinen ilmaisu

Tehtävä 2.3

Jenny Paananen kirjoittaa: ”Eleillä havainnollistetaan sanottua ja paikataan sanastollisia aukkoja.” Mitä hän tarkoittaa? Selitä omin sanoin. (0–2 p.)

Tehtävä 2.4

Jenny Paananen kirjoittaa, että ”ongelmallinen vuorovaikutus ei välttämättä ole vuorovaikutusta, jossa esiintyy ymmärrysongelmia”. Mitkä asiat ovat Paanasen mukaan vuorovaikutuksessa suurempia ongelmia kuin se, että siinä esiintyy yksittäisiä ymmärrysongelmia? (0–2 p.)

Tehtävät 3.1, 3.2 ja 3.3

Vastaa tehtävän 3 kysymyksiin Heidi Vepsäläisen artikkelin *Miksi haastateltava sanoo no?* perusteella.

Tehtävä 3.1

Millainen tehtävä ja merkitys no-partikkelilla on haastatteluvastauksen alussa? (0–2 p.)

Tehtävä 3.2

Lue seuraava dialogi. Millainen tehtävä niin-partikkelilla dialogissa on? (0–2 p.)

haastattelija: Tämä teidän yrityksenne täytti viime kuussa 25 vuotta.

haastateltava: Niin se täytti.

Tehtävä 3.3

Millainen tehtävä pikkusanoilla esim. ja siis, no on kielenkäytössä? Miten niiden merkitys eroaa substantiivien merkityksestä? (0–3 p.)

OSA 2: (0–50 p.)

Osan 2 tehtävät mittaavat sanaston ja rakenteiden hallintaa sekä tekstin ymmärtämistä.

Tehtävä 4.1

Vastaa kysymyksiin kielteisesti. Kirjoita kokonainen lause. (0–8 pistettä)

MALLI: Oletko ostanut uuden auton? – En ole ostanut uutta autoa.

1. Onko sinulla vielä nälkä?

4.1.1

2. Pidetäänkö asunnossa bileet?

4.1.2

3. Näittekö kilpailuissa jotain kiinnostavaa?

4.1.3

4. Täytyikö opiskelijoiden pestä vaatteet käsin?

4.1.4

Tehtävä 4.2

Kirjoita suluissa olevat sanat lauseeseen sopivaan monikkomuotoon. (0–6 pistettä)

1. Helsingin yliopisto kysyi vuonna 2015 4.2.1 (VALMISTUNUT MAISTERI), millaisissa töissä he tällä hetkellä ovat.
2. Kyselystä ilmeni, että maisterit ovat nyt melko 4.2.2 (TYTYVÄINEN TYÖNTEKIJÄ).
3. Yli neljä viidestä vastaajasta on tyytyväinen tutkintoonsa, ja he olivat sitä mieltä, että heille on ollut hyötyä yliopistossa 4.2.3 (OPITTU TAITO).
4. Usea vastaaja työskentelee nyt koulutustaan 4.2.4 (VASTAAVA TYÖTEHTÄVÄ).
5. (KAIKKI OPISKELIJA) 4.2.5 mielestä FM-tutkinto ei ole auttanut heitä tarpeeksi.
6. Kaikki eläinlääketieteen opiskelijat pääsivät 4.2.6 (MIELEINEN TYÖ).

Tehtävä 4.3

Kirjoita suluissa olevat sanat lauseeseen sopivaan muotoon. Voit saada 0,5 pistettä kustakin sanasta. (0–11 pistettä)

Oletko sinä kiinnostunut 4.3.1 (TALVIUINTI)? Entä oletko joskus kokeillut 4.3.2 (TALVIUINTI) ja käynyt 4.3.3 (AVANTO)?

Talviuinnin suosio näyttää vain 4.3.4 (KASVAA) ja talviuintibuumi on ulottunut koko 4.3.5 (SUOMI). Monet talviuintiseurat ovat saaneet paljon 4.3.6 (UUSI JÄSEN). Myös monet nuoret 4.3.7 (INNOSTUA) talviuinnista. Talviuinti on niin 4.3.8 (SUOSITTU), että joissakin paikoissa talviuintiseuran jäseneksi joutuu 4.3.9 (JONOTTAA). Parasta tietysti olisi, että kaikki 4.3.10 (HALUKAS) pääsisivät jäseniksi.

Mikä sitten on talviuinnin suosion 4.3.11 (SALAISUUS)? Yksi vastaus 4.3.12 (KYSYMYKSI) on varmasti se, että siitä 4.3.13 (TULLA) hyvä olo. Sosiaalisella mediallykin on varmasti vaikutusta 4.3.14 (SUOSIO). Monille myös toisten ihmisten tapaaminen avannolla on 4.3.15 (TÄRKEÄ). Erityisesti iltaisin talviuintipaikoilla käy kaveriporukoita 4.3.16 (VIETTÄÄ) aikaa yhdessä. Toisaalta talviuinti 4.3.17 (TARJOTA) mahdollisuuden tavata muita ihmisiä myös monelle muuten yksinäiselle. Talviuinti voi olla myös hyvä keino palautua 4.3.18 (RASKAS URHEILUSUORITUS) jälkeen. Talviuinnin terveysvaikutuksia on myös tutkittu. Tutkimusten perusteella 4.3.19 (TIETÄÄ) esimerkiksi se, että talviuinti parantaa 4.3.20 (VERENKIERTO).

Tehtävät 4.4, 4.5 ja 4.6.

Lue teksti Jäähyväiset älypuhelimelle! ja tee siihen liittyvät tehtävät 4.4, 4.5 ja 4.6.

Tehtävä 4.4

Seuraavat sanat ovat tekstistä *Jäähyväiset älypuhelimelle!* Kirjoita sanojen perusmuodot. Perusmuoto tarkoittaa sitä muotoa, missä sana on sanakirjassa. Voit saada 0,5 pistettä kustakin sanasta. (0–6 pistettä)

1. veljeksillä 4.4.1
2. on kytketty 4.4.2
3. hukkasi 4.4.3
4. älylaitteestaan 4.4.4
5. sovelluksista 4.4.5
6. haluamansalaisen 4.4.6
7. sisimmässä 4.4.7
8. selaamaan 4.4.8
9. loukussa 4.4.9
10. toivottomalta 4.4.10
11. hälvenee 4.4.11
12. tiedostamatta 4.4.12

Tehtävä 4.5

Seuraavat lauseet ovat tekstistä *Jäähyväiset älypuhelimelle.* Selitä, mitä lihavalla kirjoitetut sanat ja ilmaukset tarkoittavat tekstissä. (0–9 pistettä)

1. Veljeksillä on nyt käytössä **parinkymppin luurit.**
4.5.1
2. **Soittoa lukuun ottamatta** viestiäännet on kytketty pois päältä.
4.5.2
3. En halunnut enää **heittää aikaa hukkaan.**
4.5.3
4. Kun tekee jotakin, mikä tuntuu aidosti hyvältä, se **ruokkii luovuutta.**
4.5.4
5. Moni ottaa paljon mielipiteitä somesta, onko joku asia **siistiä** vai ei.
4.5.5

6. Lopulta on **loukussa**.

4.5.6

7. Kuka lopulta haluaa, että puolittuttujen mielipiteet alkavat ohjata omaa elämää? **aprikoi** Mitja.

4.5.7

8. Ensin ajatukset alkavat **rullata**.

4.5.8

9. Puhelin pois ja parempi **fiilis**.

4.5.9

Tehtävä 4.6

Seuraavat virkkeet ovat tekstistä *Jäähyväiset älypuhelimelle*. Kirjoita virkkeet toisella tavalla niin, että korvaat **lihavalla kirjoitetut** kohdat **että-, kun- tai joka-lauseella**. (0–10 pistettä)

1. Uskaltaakohan moni edes katsoa, kuinka paljon käyttää aikaa **lataamillaan sovelluksilla**?

4.6.1

2. Kun huomasin **olleen puhelimella** kahdeksan tuntia päivässä, havahduin.

4.6.2

3. **Lyhyiden videoiden jakamiseen tarkoitettu kiinalainen TikTok** saa Mitjalta ja Eputta vahvaa kritiikkiä.

4.6.3

4. On epäeettistä kehittää **addiktoivia sovelluksia**.

4.6.4

5. Mitja ja Eppu huomasivat, että **älypuheliminta selatessa** olo oli lopulta ”zombimainen”.

4.6.5

OIKEAT VASTAUKSET/PISTEYTYS: OSA 1 0–50 P. JA OSA 2 0–50 P.

OSA 1: KYSYMYKSET NOVELLISTA, PISTEYTYS 0-30 P.

Kirjoitelma (30 pistettä) Kirjoitelman arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat asiat:

a) Miten hyvin kirjoitelma pysyy annetussa aiheessa ja vastaa tehtävänantoon? (5 p)

b) Miten hyvin hakija tuo esiin oman tulkintansa tekstistä ja perustelee sen? (5 p)

c) Miten hyvin hakija on laatinut koherentin, loogisesti etenevän tekstin? (5 p)

d) Miten hyvin kirjoitelman kieli (kielioppi ja sanasto) on tekstilajiin sopivia? Kuinka virheetöntä teksti on? (5 p)

e) Miten hyvin tehtävänanto täyttyy muuten (otsikko, pituus, kappalejako)? (3 p)

Edellisten kriteerien perusteella laskettu kokonaispistemäärä kerrotaan kertoimella 1,3. Maksimipistemäärä tehtävästä on 30.

OSA 1: KYSYMYKSET PAANASEN LEKTIOSTA, PISTEYTYS 0–13 P.

Kysymykset ja vastaukset

2.1. Miten lääkäri toimii, ettei vastaanotolla syntyisi kielellisiä ongelmatilanteita? Entä miten hän toimii, jos kielellisiä ongelmatilanteita syntyy? 5 p.

Viiden pisteen vastauksessa pitää mainita seuraavat asiat, kuitenkin niin, että yksi 1 pisteen arvoinen asia voi puuttua kokonaan, tai 2 pisteen arvoisesta asiasta on saanut vain yhden pisteen.

- Kun lääkäri huomaa, että potilas ei ole ymmärtänyt kysymystä, hän esimerkiksi kysyy kysymyksen toisella tavalla/alkaa oma-aloitteisesti selittää käyttämiään ilmauksia. 0–1 p.
- Lääkäri artikuloi selkeästi 0–1 p.
- Lääkäri käyttää yleistajuista sanastoa ja yksinkertaisia rakenteita 0–1 p.
- Lääkäri käyttää eleitä tai hyödyntää muutoin kehollista ilmaisua. 0–1 p.
- Lääkäri pyrkii vastaanotolla mahdollisimman sujuvaan ja häiriöttömään etenemiseen: Lääkäri ei nosta kieliongelmaa näkyvästi esiin vaan pyrkii saamaan potilaalta tarvitsemansa tiedot kertomatta suoraan, että vastauksessa oli kieliongelma. Lääkäri säästää potilaan kiusalliselta tilanteelta. 0–2 p.

2.2. 4 p.

vaihtoehtokysymys

- Se on kysymys, johon odotetaan joko vastausta *kyllä* tai *ei*, toisin sanoen esimerkiksi kysymys ”ajanko autoa” on vaihtoehtokysymys. 0–1 p.

kielellisesti epäsymmetrinen vuorovaikutus

- Toinen keskustelun osallistujista osaa kieltä paremmin kuin toinen. 0–1 p.

minimipalaute

- Se on lyhyt reaktio keskustelun toiselta osapuolelta johonkin, mitä toinen on edellä sanonut. Esimerkiksi minimipalaute *m?* kannustaa puhujaa jatkamaan puhumistaan, tai *joo*, joka on funktioltaan hyväksyvä eli keskustelija on samaa mieltä kuin puhuja. 0–1 p.

kehollinen ilmaisu

- Kehollinen ilmaisu on kielenkäytön lisäksi keino saada viesti välitettyä vuorovaikutustilanteessa. Kehollinen ilmaisu on ilmeitä, eleitä, liikkumista tilassa ja tilassa olevien esineiden ja paikkojen käyttämistä osana vuorovaikutusta. 0–1 p.

2.3. 2 p.

Jenny Paananen kirjoittaa: ”Eleillä havainnollistetaan sanottua ja paikataan sanastollisia aukkoja.” Mitä hän tarkoittaa? Selitä omin sanoin.

- Jos jotain ei osata sanallisesti selittää, niin apuna voi käyttää eleitä, esimerkiksi käsiä. Eleitä voi käyttää myös tukena ja selventää sitä, mitä tarkoittaa tai haluaa sanoa. 0–2 p.

2.4. 2 p.

Jenny Paananen kirjoittaa, että ”ongelmallinen vuorovaikutus ei välttämättä ole vuorovaikutusta, jossa esiintyy ymmärrysongelmia”. Mitkä asiat ovat Paanasen mukaan vuorovaikutuksessa suurempia ongelmia kuin se, että siinä esiintyy yksittäisiä ymmärrysongelmia?

Kahden pisteen vastauksessa on mainittava kaksi asiaa seuraavista:

Suurimmat ongelmat johtuvat siitä, että

- ongelmat jäävät ilmaisematta (0–1 p.)
- ongelmat jäävät havaitsematta (0–1 p.)
- ongelmat jäävät käsittelemättä (0–1 p.)
- ongelmia käsitellään esimerkiksi luottamussuhteen kannalta ongelmallisella tavalla (0–1 p.)
- vuorovaikutusta ei ole kyllin, koska yhteiskuntamme on kehittymässä suuntaan, jossa inhimillisiä kohtaamisia on yhä vähemmän (0–1 p.)
- asenteet eivät ole kunnossa, eikä keskustelijoilla ole aitoa halua tai valmiuksia monikulttuuriseen vuorovaikutukseen. (0–1 p.)

OSA 1: KYSYMYKSET NO-ARTIKKELISTA, PISTEYTYS 0–7 p.

Vastaa tehtävän 3 kysymyksiin Heidi Vepsäläisen artikkelin *Miksi haastateltava sanoo no?* perusteella.

Kysymykset ja vastaukset

3.1. 2 p.

Millainen tehtävä ja merkitys *no*-partikkelilla on haastatteluvastauksen alussa? 0–2 p.

- kahden pisteen vastaus: Vepsäläinen on havainnut, että haastateltava jatkuvasti tulkitsee haastattelussa esitettyjä kysymyksiä ja päättelee niistä, millaisia vastauksia häneltä odotetaan. Jos haastateltava aloittaa puheenvuoronsa *no*-partikkelilla, hän on olettanut, että haastattelija pyytää häntä kertomaan laajemmin aiheesta.

3.2 2 p.

Lue seuraava dialogi. Millainen tehtävä *niin*-partikkelilla dialogissa on? 0–2 p.

haastattelija: Tämä teidän yrityksenne täytti viime kuussa 25 vuotta.

haastateltava: Niin se täytti.

- kahden pisteen vastaus: *niin*-partikkelilla haastateltava vahvistaa haastattelijan esittämän kysymyksen tai väitteen. Hän vastaa vain lyhyesti kysymykseen eikä selitä pidemmin vastaustaan.

3.3 3 p.

Millainen tehtävä pikkusanoilla esim. *ja, siis, no* on kielenkäytössä? Miten niiden merkitys eroaa substantiivien merkityksestä? (0–3 p.)

Kolmen pisteen vastaukseen vaaditaan kolme seuraavista asioista:

Pikkusanat

- kertovat, miten asiat liittyvät toisiinsa ja (0–1 p.)
- miten asiat muodostavat kokonaisuuksia (0–1 p.)
- eivät tuo puheeseen samalla tavalla sisältöä kuin substantiivit, vaan niiden tehtävä on nivoa sisältöä yhteen (0–1 p.)
- ovat partikkeleita, joille on hyvin vaikea keksiä yksittäistä merkitystä, toisin kuin monille substantiiveille. (0–1 p.)

OSA 2 KIELEN RAKENNE 0-50 P.

4.1 8 p.

Vastaa kysymyksiin kielteisesti. Kirjoita kokonainen lause. (0–8 pistettä)

MALLI: Oletko ostanut uuden auton? – En ole ostanut uutta autoa.

Pisteytys:

- oikein kielteiseksi muutettu predikaatti oikeassa persoonassa 1 p.
- muu kielteisyyden aiheuttama muutos lauseessa (sana vaihtuu toiseksi tai objektin sija muuttuu) 1 p.
- Jos jotain on muutettu tarpeettomasti, jokaisesta tarpeettomasta muutoksesta tulee 0,25 p. pistevähennys.
- sanajärjestys voi poiketa esimerkkivastauksen sanajärjestyksestä
- huom. tehtävässä piti vastata kysymykseen, ei tehdä kielteistä kysymystä

Oikeat vastaukset:

1. Ei, minulla ei ole enää nälkä. 2 p.
2. Ei, asunnossa ei pidetä bileitä. 2 p.
3. Ei, (me) emme nähneet mitään kiinnostavaa. 2 p.
4. Ei, heidän/opiskelijoiden ei tarvinnut/ei pitänyt/ei täytynyt pestä vaatteita käsin. 2 p.

4.2 6 p.

Kirjoita suluissa olevat sanat lauseeseen sopivaan **monikkomuotoon**. (0–6 pistettä)

Pisteytys:

- jos molemmissa sanoissa on sama, lauseeseen sopiva sijamuoto → 0,5 p.
- jos molemmat sanat on taivutettu samaan monikkomuotoon → 0,5 p.

Oikeat vastaukset:

1. Helsingin yliopisto kysyi vuonna 2015 **valmistuneilta maistereilta** (valmistunut maisteri), millaisissa töissä he tällä hetkellä ovat. 0–1 p.
2. Kyselystä ilmeni, että maisterit olivat nyt melko **tyytyväisiä työntekijöitä** (tyytyväinen työntekijä). 0–1 p.
3. Yli neljä viidestä vastaajasta on tyytyväinen tutkintoonsa, ja he olivat sitä mieltä, että heille on ollut hyötyä yliopistossa **opituista taidoista** (opittu taito). 0–1 p.

4. Usea vastaaja työskentelee nyt koulutustasoaan **vastaavissa työtehtävissä** (vastaava työtehtävä). 0–1 p.
5. **Kaikkien opiskelijoiden** (Kaikki opiskelija) mielestä FM-tutkinto ei ole auttanut heitä tarpeeksi. 0–1 p.
6. Kaikki eläinlääketieteen opiskelijat pääsivät **mieleisiin töihin** (mieleinen työ). 0–1 p.

4.3 11 p.

Kirjoita suluissa olevat sanat **lauseeseen sopivaan muotoon**. Voit saada 0,5 pistettä kustakin sanasta. (0–11 pistettä)

Pisteytys:

- Jokaisesta oikeasta (alla lihavalla kirjoitetusta) muodosta saa 0,5 pistettä.
- 0,25 pistettä saa kohdassa 4.3.4. muodosta **kasvavalta** sekä kohdassa 4.3.7 muodosta **innostuvat**.
- Jos muoto on muutoin oikein, mutta siinä on astevaihteluun liittyvä virhe, vastauksesta saa 0,25 pistettä.

Oikeat vastaukset:

Oletko sinä kiinnostunut (1) **talviuinnista**? Entä oletko joskus kokeillut (2) **talviuintia** ja käynyt (3) **avannossa**? Talviuinnin suosio näyttää vain (4) **kasvavan** ja talviuintibuumi on ulottunut koko (5) **Suomeen**. Monet talviuintiseurat ovat saaneet paljon (6) **uusia jäseniä**. Myös monet nuoret (7) **ovat innostuneet** talviuinnista. Talviuinti on niin (8) **suosittua**, että joissakin paikoissa talviuintiseurun jäseneksi joutuu (9) **jonottamaan**. Parasta tietysti olisi, että kaikki (10) **halukkaat** pääsisivät jäseniksi.

Mikä sitten on talviuinnin suosion (11) **salaisuus**? Yksi vastaus (12) **kysymykseen** on varmasti se, että siitä (13) **tulee** hyvä olo. Sosiaalisella mediallykin on varmasti vaikutusta (14) **suosioon**. Monille myös toisten ihmisten tapaaminen avannolla on (15) **tärkeää/tärkeätä**. Erityisesti iltaisin talviuintipaikoilla käy kaveriporukoita (16) **viettämässä** aikaa yhdessä. Toisaalta avantouinti (17) **tarjoaa** mahdollisuuden tavata muita ihmisiä myös monelle muuten yksinäiselle. Avantouinti voi olla myös hyvä keino palautua (18) **raskaan urheilusuorituksen** jälkeen.

Talviuinnin terveysvaikutuksia on myös tutkittu. Tutkimusten perusteella (19) **tiedetään** esimerkiksi se, että talviuinti parantaa (20) **verenkiertoa**.

4.4 6 p.

Seuraavat sanat ovat tekstistä [Jäähvyäiset älypuhelimelle!](#) (Nina Salonen 17.1.2022, Lapsen maailma) **Kirjoita sanojen perusmuodot**. Perusmuoto tarkoittaa sitä muotoa, missä sana on sanakirjassa. Voit saada 0,5 pistettä kustakin sanasta. (0–6 pistettä)

Pisteytys:

- jokaisesta oikein kirjoitetusta perusmuodosta tulee 0,5 p.

1. veljeksillä – veljes
2. on kytketty – kytkeä
3. hukkasi – hukata
4. älylaitteestaan – älylaite
5. sovelluksista – sovellus
6. pitempään – pitkään
7. haluamansalaisen – haluamansalainen
8. sisimmässä – sisin
9. selaamaan – selata
10. loukussa – loukku
11. toivottomalta – toivoton
12. hälvenee – hälvetä

4.5 9 p.

Seuraavat lauseet ovat tekstistä [Jäähyväiset älypuhelimelle](#) (Nina Salonen 17.1.2022, Lapsen maailma). Selitä, mitä **lihavalla kirjoitetut sanat ja ilmaukset** tarkoittavat tekstissä. (0–9 pistettä)

Pisteytys:

- Jokaisesta oikeasta vastauksesta saa 1 pisteen.
 - Jos vastaus on osittain oikein, siitä saa 0,5 pistettä.
1. **parinkymppin luurit**: noin kaksikymmentä euroa maksavat puhelimet (0–1 pistettä)
 2. **Soittoa lukuun ottamatta viestiäänät on kytketty pois päältä**: Vain siitä kuuluu ääni, jos joku soittaa puhelimeen. (0–1 pistettä)
 3. **heittää aikaa hukkaan**: tuhlata aikaa; käyttää aikaa turhiin asioihin (0–1 pistettä)
 4. **ruokkii luovuutta**: lisää/kasvattaa luovuutta (0–1 pistettä)
 5. **siistiä** – hienoa/upeaa/mahtavaa (0–1 pistettä)
 6. Lopulta on **loukussa**: jumissa; kiinni; paikassa tai tilanteessa, josta ei pääse pois (0–1 pistettä)
 7. **aprikoi**: miettii/pohtii/tuumii (0–1 pistettä)
 8. Ensin ajatukset alkavat **rullata**: kulkea/liikkua/pyöriä (0–1 pistettä)
 9. **fiilis**: olo; tunne; tunnelma (0–1 pistettä)

4.6 10 p.

Seuraavat virkkeet ovat tekstistä [Jäähyväiset älypuhelimelle](#). Kirjoita virkkeet toisella tavalla niin, että korvaat **lihavalla kirjoitetut kohdat *että-, kun- tai joka-*lauseella**. (0–10 pistettä)

Pisteytys:

- Tehtävän jokaisesta kokonaan oikeasta vastauksesta voi saada 2 p.
 - Jos vastauksessa on väärä sivulausetyyppi, tai lauseen merkitys on muuten muuttunut olennaisesti, pisteitä saa 0.
 - Jos vastauksessa on käytetty epäsopivaa aikamuotoa, vastauksesta vähennetään 0,5-1 pistettä.
 - Jos sanajärjestys on virheellinen tai epäluonteva, vastauksesta vähennetään 0,5 pistettä.
 - Jos vastauksessa on jokin muu kielioppi- ja kirjoitusvirhe, vastauksesta vähennetään 0,5 pistettä. Jos virheitä on useita, niistä vähennetään 1 piste.

1. Uskaltaakohan moni edes katsoa, kuinka paljon käyttää aikaa **lataamallaan sovelluksilla**?
 - sovelluksilla, jotka/joita on ladannut (0–2 pistettä)

2. Kun huomasin **olleen puhelimella** kahdeksan tuntia päivässä, havahduin.
 - että olin ollut puhelimella (0–2 pistettä)

3. **Lyhyiden videoiden jakamiseen tarkoitettu kiinalainen TikTok** saa Mitjalta ja Epulta vahvaa kritiikkiä.
 - Kiinalainen TikTok, joka on tarkoitettu lyhyiden videoiden jakamiseen, saa Mitjalta ja Epulta vahvaa kritiikkiä. (0–2 pistettä)

4. On epäeettistä kehittää **addiktoivia sovelluksia**.
 - On epäeettistä kehittää sovelluksia, jotka addiktoivat (0–2 pistettä)

5. Mitja ja Eppu huomasivat, että **älypuhelinta selatessa** olo oli lopulta ”zombimainen”.
 - Mitja ja Eppu huomasivat, että kun selasi/kun he selasivat älypuhelinta, olo oli lopulta ”zombimainen”. (0–2 pistettä)